

Научно-експертният съвет към Асоциация на прокурорите в България изготви проект за принципни критерии при обсъждане на кандидатури за главен прокурор

Асоциацията на прокурорите в България (АПБ), като съсловно сдружение на магистратите от системата на прокуратурата в Република България (чл. 1, ал. 2 от Устава на АПБ), последователно отстоява необходимостта професионалните въпроси, свързани с функционирането на прокуратурата, да се обсъждат спокойно, аргументирано и с участие на самата прокурорска общност. АПБ е убедена, че професионалната общност следва да участва активно в обсъждането на стандартите за ключовите длъжности в съдебната власт.

В тази връзка Научно-експертният съвет към Асоциация на прокурорите в България изготви настоящия проект, който е с примерни принципни критерии. Той е насочен към анализ и обсъждане на въпроси, свързани с развитието на прокуратурата и правоприлагането.

АПБ приветства всяка инициатива за формулиране на ясни професионални стандарти при обсъждането на кандидатури за ключови длъжности в съдебната власт.

Във връзка с отправения публичен призив от министъра на правосъдието за обсъждане на критерии при номиниране на кандидати за ключови длъжности в съдебната власт, Асоциацията на прокурорите в България счита за важно прокурорската общност също да представи своя професионален принос към подобен разговор.

Съгласно целите на АПБ да обединява прокурорите от страната, да защитава професионалните им интереси и да дава публичност на естеството и задачите на прокуратурата (чл. 2, т. 1 и т. 5 от Устава на АПБ), както и съобразно предмета на дейност на асоциацията да обобщава мненията на прокурорите, да защитава професионалния им имидж и да представя становища относно кандидатури за ключови длъжности в съдебната власт (чл. 3, ал. 1, т. 5, т. 6 и т. 12 от Устава на АПБ), Асоциацията на прокурорите в България счита за важно да формулира примерни професионални критерии, които могат да бъдат полезни в обсъжданията относно бъдещи кандидатури за главен прокурор.

Към настоящия момент представители на АПБ не са били поканени за участие в разговори или в работни групи, свързани с изготвянето на подобни критерии. С оглед на това и в изпълнение на уставната си функция да обобщава мненията на прокурорската общност, асоциацията представя настоящия текст като примерно професионално становище, предназначено да подпомогне един спокоен и конструктивен дебат.

Настоящият проект няма за цел да предопределя бъдещи процедури или решения на компетентните органи, а да допринесе с професионална експертиза към обсъждането на стандартите, които обществото и магистратската общност очакват от ръководителя на прокуратурата.

Настоящите критерии ще бъдат публикувани на интернет страницата на АПБ и изпратени до членовете на асоциацията за обсъждане, мнения и предложения. Асоциацията на прокурорите в България счита, че мнението на всеки колега е важно, когато се формира обща професионална позиция по въпроси, засягащи бъдещето на прокуратурата

Основни принципи

Обсъждането на професионални критерии за ключови длъжности в съдебната власт следва да бъде постоянен процес, а не реакция на конкретни събития или текущи обществени дебати.

АПБ е убедена, че доверието в прокуратурата се изгражда чрез ясни правила, професионализъм и стабилност в институциите.

Обществото има право да очаква изборът на главен прокурор да бъде основан на компетентност, независимост, почтеност и професионален авторитет.

Принципни критерии

I. Професионален опит и познаване на прокуратурата

Кандидатът за главен прокурор следва да притежава значителен практически опит в работата на прокуратурата и задълбочено познаване на нейната организация, функции и отговорности.

Прокуратурата е институция със специфична роля в системата на наказателното правосъдие и ръководителят на тази система следва да познава реалните предизвикателства пред прокурорската работа във всички нива на институцията.

Професионалният път и практическият опит създават доверие както вътре в системата, така и в обществото.

II. Независимост

Кандидатът следва да има доказана репутация на професионална независимост.

Главният прокурор трябва да бъде фигура, която олицетворява принципа, че решенията в прокуратурата се вземат единствено въз основа на закона и на доказателствата.

Независимата прокуратура е ключова гаранция за правовата държава и за равенството на всички граждани пред закона.

III. Етика и почтеност

Кандидатът следва да притежава безупречна професионална и нравствена репутация.

Длъжността главен прокурор предполага висок стандарт на поведение, който укрепва доверието в съдебната власт и създава усещане за справедливост и предвидимост.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 6 от Устава на АПБ защитата на професионалния имидж на прокурорите е сред основните задачи на асоциацията.

IV. Управленски капацитет

Кандидатът следва да притежава доказани управленски качества и способност да ръководи една от най-големите институции в съдебната власт.

Ефективното управление на прокуратурата предполага ясни стандарти на работа, професионален диалог и стабилна институционална среда.

V. Защита на независимостта на прокурорите

Главният прокурор следва да бъде гарант за независимото упражняване на прокурорските правомощия.

Всеки прокурор трябва да може да изпълнява задълженията си спокойно и професионално, ръководен единствено от закона и вътрешното си убеждение. Създаването на такава професионална среда е важна отговорност на ръководството на прокуратурата.

VI. Професионален авторитет и обществено доверие

Начело на прокуратурата следва да стои личност, която се ползва с доверие както сред магистратите, така и в обществото.

Това доверие се изгражда чрез последователност, професионализъм и ясна позиция, че законът се прилага еднакво спрямо всички.

VII. Визия за развитието на прокуратурата

Кандидатът следва да представи ясна и реалистична концепция за развитието на прокуратурата.

Тази визия следва да бъде насочена към:

- повишаване качеството на прокурорската работа
- укрепване на професионалния капацитет на системата
- ефективна организация на дейността

- стабилност и предвидимост в работата на институцията

Заклучение

Асоциацията на прокурорите в България счита, че ясните професионални критерии са важна предпоставка за укрепване на доверието в прокуратурата и в процедурата за избор на главен прокурор.

Настоящият документ цели да постави основа за професионална дискусия в рамките на прокурорската общност и да насърчи открит и конструктивен дебат. Предложените критерии не са насочени към конкретна процедура или личност. Те не представляват позиция по текущи кадрови въпроси, а професионален принос към по-широк разговор за стандартите, които обществото и магистратската общност очакват от ръководителя на прокуратурата. АПБ счита, че подобни въпроси следва да се обсъждат спокойно, професионално и с участие на самата прокурорска общност.

10 Март 2026